

Helaas is er nog steeds geen einde gekomen aan de financiële crisis die veroorzaakt is door tekortkomingen in de werking van en het toezicht op onze financiële instellingen. Op dit cruciale moment dient de Europese Unie vastbesloten en eensgezind op te treden. Door deze crisis, die is ontstaan aan de andere kant van de Atlantische Oceaan, werd Europa ernstiger getroffen dan enige andere regio van de wereld, doordat structurele zwakten in de Europese economie werden blootgelegd die al veel eerder waren vastgesteld, maar waaraan maar al te vaak werd voorbijgegaan. De crisis heeft Europa gewekt en gedwongen te reageren op de veranderingen in de wereldorde. Zoals altijd bij transformaties zal ook deze nieuwe orde nieuwe winnaars en verliezers kennen. Wil Europa niet tot de verliezers behoren, dan dient zij de blik naar buiten te richten en te gaan werken aan een ambitieus hervormingsprogramma op lange termijn voor de komende twintig jaar. De leiders van de Europese Unie moeten voortgaan met het nemen van maatregelen om de huidige crisis het hoofd te bieden, maar deze maatregelen mogen niet los staan van de hervormingen op de middellange en de lange termijn die de Unie nodig heeft. Om de crisis volledig te boven te komen, moeten wij voortgaan met de stimuleringsmaatregelen totdat onze economieën op eigen benen kunnen staan. Als de middenstroom te snel wordt beëindigd, zou ons herstel in het tegendeel kunnen verkeren. Het scheppen van werkgelegenheid en groei moet onze belangrijkste prioriteit blijven. Wil de Europese Unie een herhaling van de crisis voorkomen, dan moet zij met spoed hervormingen doorvoeren in de werking van en het toezicht op onze financiële instellingen. Tot nu hebben deze financiële instellingen nog maar weinig veranderd aan de praktijken die de crisis hebben veroorzaakt, behalve dat zij hun leningen aanzienlijk hebben teruggebracht. De Europeanen hebben behoefte aan een zeer concurrerende en houdbare sociale markteconomie om de sociale samenhang te handhaven en de klimaatverandering te

bestrijden. Menselijk kapitaal is het doorslaggevende strategische instrument om succesvol te zijn in de mondiale economie. Toch heeft Europa veel terrein prijsgegeven in de wedloop naar een kenniseconomie. Voor een inhaalslag is een gecoördineerde inspanning nodig. De lidstaten moeten de middelen beschikbaar stellen die zij overeengekomen waren te investeren in onderzoek en ontwikkeling, met hulp van de particuliere sector, en alle aspecten van onderwijs, met inbegrip van de beroepsopleiding, hervormen. Wij Europeanen moeten onze democratische uitdaging aangaan. Indien niet snel maatregelen worden genomen, zal onze vergrijzende maatschappij een onhoudbare druk leggen op onze stelsels voor pensioen, gezondheidszorg en bijstand, en ons economisch concurrentievermogen ondermijnen. Prioriteit moet worden gegeven aan maatregelen om meer vrouwen aan het werk te krijgen, het streven naar een beter evenwicht tussen werk en privéleven, wijziging van onze visie op het pensioen dat als een recht moet worden gezien en niet als een verplichting, en de ontwikkeling van een meer proactief immigratiebeleid dat toegesneden is op onze demografische en arbeidsmarktbehoeften. Onze burgers wensen dat de Europese Unie hun belangen dient en verwachten daarom dat zij hun sociale, burger-, gezins- en arbeidsrechten mee kunnen nemen wanneer zij binnen de Unie verhuizen. Door het garanderen van de meeneembaarheid van sociale rechten krijgt de Unie een grotere betekenis voor onze burgers. Dit alles vraagt om een nieuw bondgenootschap tussen de Europese instellingen en de actoren van de economische en sociale sectoren, en tussen de verschillende machtsniveaus: het nationale, het regionale en het plaatselijke. Bovenal vraagt de situatie om een krachtig leiderschap, een leiderschap dat een eerlijke en vruchtbare dialoog met de burgers kan aangaan, en kan besturen binnen het kader van een partnerschap. Het waarborgen van de steun van onze burgers zal van doorslaggevend belang zijn, niet alleen voor de Unie om het hoofd te bieden aan de

maatschappelijke en economische gevolgen van de crisis, maar ook om de structurele hervormingen te kunnen doorvoeren die nodig zijn voor een toekomstig sterker Europa. De Europese Unie is meer dan een gemeenschappelijke markt. Zij is tevens een Unie van waarden. Met de steun van de burgers van Europa kan de Europese Unie de leidende rol spelen bij het aanpakken van grote mondiale problemen. Onze burgers worden geconfronteerd met een crisis die zij zelf niet hebben veroorzaakt, en zij zullen hun geloof in een Europees project enkel hervinden indien hun leiders tegenover hen eerlijk zijn over de omvang van de uitdagingen die hen wachten, en indien zij worden verzocht inspanningen te leveren die vergelijkbaar zijn met die welke Europa na de Tweede Wereldoorlog welvaart hebben gebracht. Sinds het einde van de Koude Oorlog hebben ingrijpende veranderingen elkaar in een adembenemend tempo opgevolgd. De jongste twintig jaar is niets bij het oude gebleven: onze manier van werken, van consumeren, van reizen, onze onderlinge verstandhoudingen, de redenen waarom we met iemand meevoelen, de dingen die ons angst inboezemen: ze zijn allemaal veranderd. De meeste veranderingen kwamen bovendien volkomen onverwacht. De mondiale financiële crisis is slechts de jongste van een reeks gebeurtenissen die onze overtuigingen en opvattingen hebben geschokt. Voor de eerste keer in de recente geschiedenis van Europa bestaat wijdverbreid de vrees dat de kinderen van vandaag het minder goed zullen hebben dan de generatie van hun ouders. We leven vandaag in onzekere tijden. Deze toestand vormt een uitdaging zonder weerga voor de Europese Unie. De Europese Unie was gedurende het grootste gedeelte van haar bestaan een anker van interne stabiliteit, en bracht na de Tweede Wereldoorlog vrede, democratie en een behoorlijke welvaart in de helft van Europa. De Europese Unie heeft later ook de andere helft van Europa opgenomen in een proces van nooit geziene politieke en economische integratie. Dankzij die successen kon de Europese Unie de grootste economische mogendheid van de wereld worden,

met een interne markt en een gemeenschappelijke munt. En net nu, met een steeds ingewikkelder en onzekerder toekomst in het verschiep, ontbreekt het de Europese burgers aan het gemeenschappelijke doel dat zo kenmerkend was voor de naoorlogse jaren. Wat de Europese Unie in het verleden heeft verwezenlijkt, was toegespitst op het Europese deel van de wereld. Gedurende de opeenvolgende integratiestadia is de externe omgeving van Europa relatief stabiel gebleven. Thans is de situatie geheel anders. Snelle veranderingen veroveren stormenderhand de wereld. De komende twintig jaar zullen er niet alleen verscheidene machtscentra zijn, maar zal het zwaartepunt van de wereld tevens verschuiven: naar Azië en het zuidelijk halfrond, naar nieuwe overheids- en niet overheidsactoren, en opwaarts naar transnationale instellingen. De problemen waaraan Europa vandaag het hoofd moet bieden, zijn het gevolg van ontwikkelingen buiten de grenzen, maar evenzeer van de terughoudendheid waarmee de Europese Unie op die ontwikkelingen reageert. Als de Unie haar toekomst veilig wil stellen, moet zij haar doelstellingen en haar beleid aanpassen om deze snel veranderende wereld aan te kunnen. De afgelopen twintig jaar hebben verlamdende veranderingen gebracht, maar de volgende twintig jaar zullen onze zekerheden waarschijnlijk nog sterker aan het wankelen brengen. Er ontstaat een nieuwe wereld, waarin de macht meer gespreid is en de internationale dynamiek complexer. Omdat de Europese Unie trager groeit dan haar voornaamste concurrenten, zal haar aandeel in de rijkdom van de wereld onvermijdelijk afnemen. Het menselijk kapitaal van de Europese Unie is lange tijd de ruggengraat geweest van haar economie die gebaseerd was op geavanceerde innovatie en creativiteit. Maar andere regio's boeken nu vooruitgang doordat zij meer investeren in onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie. In 2030 zal Azië naar verwachting koploper zijn op het gebied van wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen en zal het hoogwaardige

goederen voortbrengen die de productie en de algehele levenskwaliteit ingrijpend kunnen veranderen. Dit alles vindt plaats tegen de achtergrond van ingrijpende maatschappelijke veranderingen in onze landen. In een vergrijzende samenleving, die, in vergelijking met nu, per werkende bijna tweemaal zoveel mensen ouder dan 65 jaar zal tellen, zullen de lidstaten van de Europese Unie aanzienlijke inspanningen moeten leveren om hun stelsels voor sociale zekerheid te financieren en oudere mensen binnen de beroepsbevolking te houden. Naarmate de beschikbaarheid van arbeidskrachten en vaardigheden in de lidstaten terugloopt, zal Europa meer migrerende werknemers moeten aantrekken, wat gevolgen zal hebben voor ons vermogen een beheerste maatschappelijke integratie tot stand te brengen. Tot slot brengt een revolutie op het gebied van technologie en communicatie veranderingen teweeg in onze beroeps- en privébetrekkingen, waarbij ons nieuwe patronen voor ons beroeps- en privéleven worden opgelegd waaraan veel mensen al te moeilijk kunnen wennen. De crisis heeft de structurele zwakheden van het grootste deel van de Europese economie aan het licht gebracht: lagere productiviteit, structurele werkloosheid, een starre arbeidsmarkt, verouderde vaardigheden en geringe groei. Dat de crisis in landen zoals China en India minder ernstige gevolgen heeft gehad en dat die landen zich veel sneller herstellen van de crisis, leidt er tegelijkertijd toe dat velen veeleer pessimistisch zijn gestemd over de snelle veranderingen van de wereldeconomie. De angst bestaat vandaag dat opkomende economieën hun volledige economische potentieel zullen ontwikkelen en daarbij zullen profiteren van de structurele zwakheden van Europa. In feite kunnen de huidige verschuivingen in de economische productiviteit tot wederzijds voordeel strekken doordat zij leiden tot een toename van de investeringen, de handel en de consumptie bij alle partijen. De Europese Unie mag er evenwel niet van uitgaan dat de opkomst van derde landen noodzakelijkerwijs in

een win-winsituatie zal uitmonden. Indien de Europese Unie zich niet aanpast aan de behoeften van de mondiale economie, bestaat er een reëel gevaar dat het relatieve verval van Europa een absoluut verval wordt. Het omarmen van een mondiale ambitie mag niet gepaard gaan met het terugschroeven van interne hervormingen, integendeel. Invloed naar buiten toe kan niet worden verkregen zonder stevige groei en interne samenhang binnen de Europese Unie. Ons tijdperk is evenwel onmiskenbaar het tijdperk van de mondialisering geworden, en die verandering heeft nieuwe winnaars en verliezers opgeleverd. Als we niet in het verliezende kamp willen eindigen, moeten we nu doortastend optreden. De problemen waarmee we nu te maken krijgen, verschillen van die uit het verleden en vereisen andere oplossingen. Ongeacht of het gaat over een relatieve demografische en economische achteruitgang, klimaatverandering of energietekorten, kunnen we de problemen alleen goed begrijpen en aanpakken wanneer we ze in een regionale en mondiale context plaatsen. Hier kan de Europese Unie als entiteit die veel meer is dan de som van haar lidstaten, haar waarde bewijzen. Doordat zij op verscheidene niveaus haar invloed kan laten gelden, van het mondiale tot en met het lokale niveau, kan de Europese Unie beter dan enige lidstaat de grote beproevingen van de 21e eeuw aan. Daartoe zal zij niet vanzelf in staat zijn. De Europese Unie beschikt weliswaar over de nodige structuren en instrumenten, maar deze moeten door de lidstaten vastberaden en voor het juiste doel worden ingezet. In wezen kan de gemeenschappelijke agenda van de Europese Unie worden samengevat in twee overkoepelende en geïntegreerde uitdagingen: de duurzaamheid van ons maatschappelijk en economisch model waarborgen en voorzien in de middelen voor het ondersteunen en verdedigen van dat model, alsmede van onze gemeenschappelijke waarden en belangen in het mondiale strijdperk. Opdat de Europese Unie een doeltreffende en dynamische wereldspeler wordt, moet zij solidariteit ook

centraal plaatsen in het Europese project. We kunnen niet onvoorwaardelijk aanspraak maken op solidariteit. Zij moet berusten op een individuele en collectieve verantwoordelijkheid. Als zodanig kan en moet solidariteit het uitgangspunt zijn voor de beleidsvorming en de

betrekkingen van de Europese Unie op alle niveaus, tussen individuen en generaties en tussen plaatsen, regio's en lidstaten. De Europese burgers vinden echter nog altijd moeilijk oplossingen voor hun problemen in de Europese Unie. Als we deze missie samen tot een goed einde willen brengen,

moeten de politici en de burgers de verantwoordelijkheid voor het Europese project op zich nemen. De kern van de Europese Gemeenschap is een kenmerkend economisch en sociaal model. Dit model kent een aantal varianten met kwalitatief gezien wisselende prestaties, maar ze passen in grote lijnen

allemaal binnen een gemeenschappelijk kader. Dit model, dat als uitgangspunt heeft dat economische groei met sociale doelstellingen voor ogen via de markt moet worden nagestreefd, steunt op een breed draagvlak onder de bevolking. Het heeft Europa na de tweede wereldoorlog helpen

omvormen tot een regio met machtige industrieën en diensten met een groot banenscheppend vermogen, hetgeen op zijn beurt een billijk stelsel van sociale bescherming mogelijk heeft gemaakt. Aldus is een virtuele cirkel gecreëerd, waarin solidariteit, verantwoordelijkheid en concurrentievermogen

samengaan. In het nieuwe interne en mondiale krachtenveld moet dit model echter opnieuw worden gedefinieerd en aangepast aan een veranderende context. De jongste twee decennia is de Europese Unie wat betreft het vermogen om groei en banen te genereren en bijgevolg de levensstandaard

te verbeteren, achtergebleven bij haar voornaamste handelspartners. Hoewel een aantal lidstaten erin is geslaagd dit patroon te doorbreken, is die toestand tot op heden over het geheel genomen dezelfde gebleven. De huidige economische en financiële crisis heeft ons wakker geschud doordat zij de

structurele gebreken van de Europese economie heeft blootgelegd. De Europese Unie moet, nu ze geconfronteerd wordt met toenemende concurrentie van de opkomende en ontwikkelde economieën, gaan werken aan een gedurfd nieuw hervormingsprogramma dat gericht is op een grotere

economische efficiëntie. Tegelijkertijd is de bestaande consensus over het model afhankelijk van een voortdurend evenwicht tussen de sociale aspecten en de marktaspecten ervan. Dit evenwicht is in de loop der tijd verstoord doordat de sociale ongelijkheden zijn toegenomen. Sociale uitsluiting

en slechte arbeidsvoorwaarden zijn voor sommige burgers van de Europese Unie nog steeds een realiteit. Dit probleem kan niet worden opgelost door de economische hervorming stop te zetten. Integendeel, wanneer opnieuw de nadruk wordt gelegd op de verbetering van de economische efficiëntie, moet

tegelijk werk worden gemaakt van nieuwe sociale beleidsmaatregelen. Met andere woorden: de duurzaamheid van Europa's economische en sociale model zal afhangen van ons vermogen opnieuw een dynamisch evenwicht tussen de economische, sociale en milieudimensie van de ontwikkeling te

creëren. Een krachtige economie die wereldwijd kan concurreren en gekenmerkt wordt door een hoge productiviteit is een voorwaarde voor verbetering van de levensstandaard. Economische groei is steeds meer gebaseerd op technologische verandering en vergaande specialisatie tegen de achtergrond

van voortschrijdende mondialisering. Deze ontwikkelingen leiden ertoe dat zowel werknemers en ondernemingen als het functioneren van de markten en het management van ondernemingen, een structureel veranderingsproces ondergaan. De digitalisering verruimt de mogelijkheden voor

uitbesteding, en de revolutie binnen de informatie- en communicatietechnologie kan voor de komende decennia ruime mogelijkheden voor productiviteitsgroei geven. Onnodige lasten voor arbeid en ondernemingen mogen de groei van een dynamische en innovatieve dienstenproductie niet fnuiken, en

ondernemerschap en het nemen van risico's dienen te worden aangemoedigd. Wij delen het inzicht dat technologische verandering, mondialisering en vergrijzing dringend vereisen dat structurele hervormingen ter versterking van de flexibiliteit, het concurrentievermogen en de dynamiek worden doorgevoerd. Bij het scheppen van meer en betere banen staat de hervorming van de arbeidsmarkt centraal. De lidstaten moeten ernaar streven drie cruciale aspecten van hun arbeidsmarkten te verbeteren: flexibiliteit van en zekerheid voor hun arbeidskrachten, de arbeidsmobiliteit en de cultuur en het management van ondernemingen. De arbeidsparticipatie moet worden verhoogd. Het vermogen van de werknemers tot flexibele aanpassing aan constante veranderingen in de productie is een essentiële voorwaarde om de productiviteit op peil te houden. Maar tegenover arbeidsflexibiliteit moet arbeidszekerheid staan. In een snel veranderende wereld moeten niet banen, maar de persoon die zijn baan verliest, worden beschermd, en wel door een grotere inzetbaarheid. Centraal bij deze aanpak staat het vermogen om tijdens het gehele leven vaardigheden te verwerven en aan te passen, in combinatie met het scheppen van de voorwaarden om die vaardigheden mee te nemen naar andere lidstaten of andere plaatsen in dezelfde lidstaat. Het is momenteel voor werknemers en ondernemers nog steeds moeilijk om toegang te krijgen tot en inzicht te verwerven in de regels en voorschriften die van toepassing zijn op het starten in een nieuwe baan of van een nieuw bedrijf. Administratieve rompslomp kan niet bij wet uit de weg worden geruimd, maar mag geen barrière vormen voor mobiliteit. Het belangrijkste is dat socialezekerheidsrechten, voor eens en voor altijd, gemakkelijk moeten kunnen worden meegenomen naar andere lidstaten. Kwalificaties moeten in de gehele Europese Unie worden erkend, en meertaligheid moet worden aangemoedigd. Tot slot zijn ook ingrijpende veranderingen nodig in de cultuur en het management van ondernemingen om de inspanningen ter

verbetering van de vaardigheden van hun personeel vruchten te doen afwerpen. Ondernemingen zullen meer steun moeten geven aan initiatieven van het personeel en open innovatie als middel om het concurrentievermogen te vergroten door nieuwe productieprocessen en productietechnieken. Zij zullen tevens een cultuur moeten stimuleren waarin personeelsleden zich verantwoordelijk voelen voor hun bedrijf. Deze nieuwe impuls voor economische hervormingen moet gepaard gaan met nieuwe gerichte maatregelen die het individu meer bescherming en solidariteit bieden. Sociale zekerheidsstelsels verdienen krachtige bescherming tegen misbruik of moral hazard. Tegenover rechten en aanspraken moeten taken en verplichtingen staan. Met name moeten sociale zekerheidsstelsels worden aangepast om te bevorderen dat mensen in de werkzame leeftijd snel opnieuw in de arbeidsmarkt worden geïntegreerd en niet langdurig afhankelijk worden van steun. Ook moeten de lidstaten voldoende middelen uittrekken voor het bestrijden van sociale uitsluiting, armoede en discriminatie tussen man en vrouw, door bijvoorbeeld het uitvoeren van bestaande wetgeving van de Europese Unie om overeengekomen minimumnormen te waarborgen. Cruciaal in dit streven is dat werkzoekenden en andere sociale partners toegerust worden met meer mogelijkheden. Door te zorgen voor passende coördinatie op het gebied van het sociaal en fiscaal beleid, kan de Europese Unie bijdragen tot het vermogen van haar lidstaten om sociale doelstellingen naar hun eigen inzichten te verwezenlijken zonder concurrentievervalsing teweeg te brengen of de interne markt te ondermijnen. De Europese Investeringsbank en het Europees Sociaal Fonds moeten volledig gericht zijn op het verwezenlijken van de op het niveau van de Europese Unie overeengekomen doelstellingen in verband met armoedebestrijding en sociale cohesie. De Europese Unie moet voorts bijdragen tot het streven naar een gezonde Europese bevolking, een cruciale economische en maatschappelijke

troef, met name door de ontwikkeling van met gezondheidszorg, welzijn en vergrijzing verband houdende bedrijfstakken en diensten. Tegen de achtergrond van de crisis moet het bedrijfsleven zijn verantwoordelijkheid opnemen door zelfregulerend te gaan optreden in aangelegenheden van

ethiek, verantwoordingsplicht, sociaal en ecologisch bewustzijn, nondiscriminatie, een leven lang leren en voortdurende verbetering van de arbeidsomstandigheden. Bij ongewijzigd beleid zouden deze tendensen het ontmoedigende effect van belastingsystemen op het scheppen van

arbeidsplaatsen vergroten en het de lidstaten nog moeilijker maken ongelijkheden aan te pakken. Zij zouden ook leiden tot een uitverkoop van de sociale bescherming en de weerstand tegen integratie nog vergroten. Kort gezegd, zowel de economische als de sociale dimensie van ontwikkeling zou in een neerwaartse spiraal terechtkomen. Tegen deze ongunstige achtergrond is het onwaarschijnlijk dat zonder nieuwe strategie of nieuw akkoord aan de voltooiing van de interne markt een nieuw elan kan worden gegeven. Een dergelijk akkoord zou bestaan in een streven om de interne markt binnen

welbepaalde termijnen uit te breiden tot sectoren waarin zij nog niet of nog niet voldoende is doorgevoerd, op de allereerste plaats de dienstensector, met inbegrip van de financiële sector. Daaraan zouden initiatieven moeten worden gekoppeld, zo niet verdere integratie, op het gebied van

cohesie, sociaal en fiscaal beleid, zonder afbreuk te doen aan het concurrentievermogen van de Europese Unie.

Tegelijkertijd moeten inspanningen om te komen tot een koolstofarme economie gepaard gaan met maatregelen om de sociale insluiting te vergroten, met name op het vlak van onderwijs, werk, informatie, gezondheid en bankdiensten.